

V Praze dne 14. září 2018

Stanovisko k materiálu

„Návrh státního rozpočtu České republiky na rok 2019 včetně rozpočtové dokumentace“ a prognóza ekonomického vývoje v roce 2019

(pro jednání RHSD 14. září 2018)

A. Charakteristika rozpočtu a jeho základních priorit

1. Ministerstvo financí předkládá na jednání RHSD a vlády materiál návrh zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2019 včetně rozpočtové dokumentace. Součástí dokumentace je i „Návrh střednědobého výhledu na léta 2020 a 2021“. Deficit státního rozpočtu pro příští rok je navržen ve výši - 40 mld. Kč. (viz. tabulka).

Souhrnná bilance státního rozpočtu na rok 2019

ukazatel	návrh státního rozpočtu na rok 2019 rozpis po jednání vlády 19.6.2018 vč. EU a FM *)	změny				návrh státního rozpočtu na rok 2019 po změnách vč. EU a FM *)	rozdíl
		zpřesnění prostředků EU a FM	daňové příjmy	pojistné	ostatní změny		
příjmy státního rozpočtu	1 431,6	11,3	1,2	19,9	1,3	1 465,3	33,7
výdaje státního rozpočtu	1 481,6	11,3	0,0	0,0	12,4	1 505,3	23,7
saldo státního rozpočtu	-50,0	0,0	1,2	19,9	-11,1	-40,0	10,0

*) včetně účetních operací v rámci Programu rozvoje venkova

2. Ministerstvo financí předpokládá, že návrh státního rozpočtu ČR na rok 2019 a střednědobý výhled na léta 2020 a 2021 bude upraven podle výsledků jednání vlády ČR, včetně doladění vnitřní konzistence, vazeb a metodické správnosti rozpočtů kapitol a dalších příloh rozpočtové dokumentace. **Návrh státního rozpočtu byl do eklepu vložen v pátek 31. 8. V oblasti platů prozatím nezahrnuje dohodu vlády s odbory o vývoji platů v roce 2019 (uzavřenou tentýž den dopoledne). Tato dohoda bude zahrnuta do konečné verze rozpočtu na rok 2019. Schválení konečné verze státního rozpočtu na rok 2019 se předpokládá dne 19 září 2018.** Po schválení materiálu vládou bude návrh zákona o státním rozpočtu ČR na rok 2018 předložen k projednání Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR.

3. Návrh státního rozpočtu na rok 2019 a střednědobý výhled státního rozpočtu na léta 2020 a 2021 zabezpečují, že **saldo sektoru vládních institucí** bylo i nadále v přebytku okolo 1 % HDP ročně (2019 +1 %, 2020 + 0,9 %, 2021 + 0,8 %). Strukturální deficit vládního sektoru se pro roky 2019–2021 předpokládá v rozsahu okolo +0,3 % HDP. Tím vysoce „podstřeluje“ limit střednědobého rozpočtového cíle – který odpovídá strukturálnímu saldu v rozsahu -1 % HDP.

4. Vlastní návrh rozpočtu v sobě shrnuje dosavadní stav koaliční diskuse nad rozpočtem roku 2019. Kvantifikace rozpočtu byla provedena na bázi **nové červencové makroekonomické prognózy MF ČR**. Ta je, oproti dříve používané dubnové prognóze HDP:

- pro rok 2018 nižší o 0,2 % (5,0 % růstu proti 5,2 % nominálního růstu HDP z dubna)

- pro rok 2019 vyšší o 0,3 % (5,5 % proti 5,2 % nominálního růstu HDP z dubna).

Celkový rozpočtový rámec předkládaného návrhu státního rozpočtu (vč. EU a FM) je oproti červnové variantě rozpočtu¹ **zvýšen na příjmové výdajové straně o 33,7 mld. Kč**. (Jde o zohlednění rychlejšího růstu HDP v letošním a příštím roce). Toto zvýšení se promítlo 23,7 mld. Kč do zvýšení výdajů a 10 mld. Kč do snížení schodku SR. Ten se tak dostal na hranici – 40 mld. Kč). **Toto promítnutí části rozdílu mezi červencovou a dubnovou prognózou do poklesu schodku je v novodobé historii ČR v ojedinělé a signalizuje výrazné zkvalitnění rozpočtového procesu v České republice.**

5. I rozpočet na rok 2019 (stejně jako předchozí rozpočty) plní celou řadu úkolů, které se vláda vytýčila ve svém programovém prohlášení. Řadu z nich lze nalézt mezi **prioritami státního rozpočtu na rok 2019**:

- zvýšení **průměrného starobního důchodu** o cca 918 Kč od 1. ledna 2019; rozpočtový dopad tohoto opatření je cca 14 mld. Kč, k tomu je však nutno připočítat pro příští rok 20,3 mld. Kč na zákonnou valorizaci důchodů (byly již zahrnuty v rozpočtovém výhledu)
- zvýšení objemu prostředků na **platy pedagogických pracovníků v regionálním školství o 15 % s dopadem 13,5 mld. Kč. vč. příslušenství**, zvýšení počtu pedagogů o 16 000 s dopadem 6,8 mld. Kč vč. příslušenství;
- **Diferencované zvýšení objemu prostředků na platy ostatních zaměstnanců (civilní zaměstnanci státních zastupitelství 15,9 %, civilní zaměstnanci soudů 13,9 %, kultura 10,9 %, ÚP 10,5 %, nepedagogičtí pracovníci ve školství 10 %, zaměstnanci ČSSZ 9,6 %, policisté 8 %, hasiči 8 %, vojáci 7,4 % ostatní zaměstnanci 7,4 %)**
- **5% zvýšení platových tarifů (u bezpečnostních složek 2% zvýšení tarifu + 6% zvýšení rizikového příplatku)** ²
- Pro sestry ve směnném provozu u lůžka navrženo zvýšení příplatků o 5 tis. Kč (na 7000 Kč), pro ostatní pracovníky ve směnném provozu o 2 tis. Kč ³

¹ Přesněji řečeno vůči přípravnému materiálu „Příprava státního rozpočtu České republiky na rok 2019 a střednědobého výhledu na léta 2020 a 2021“ MF ČR, 31. května 2018

² **Návrh státního rozpočtu byl do eklepu vložen v pátek 31. 8. V oblasti platů prozatím nezahrnuje zde uvedenou dohodu vlády s odbory uzavřenou tentýž den dopoledne. Podle MF bude tato dohoda zahrnuta do konečné verze rozpočtu na rok 2019 jejíž schválení vládou ČR se předpokládá dne 19 září 2018.**

³ **V oblasti platů zdravotníků se předpokládá ještě další jednání ve vazbě zdravotně pojistné plány zdravotníků pojišťoven**

- zvýšení výdajů na **podporu sportu o 1,7 mld. Kč** meziročně na celkový objem 8,1 mld. Kč
- navýšení **výdajů pro vysoké školy o 1,8 mld. Kč** vč. prostředků na nárůst počtu studentů na lékařských fakultách o 15 % (0,7 mld. Kč);
- zvýšení **kapitálových výdajů** (bez prostředků EU a FM) v roce 2019 na celkovou výši 79,6 mld. Kč, tj. o 21,9 mld. Kč více než v roce 2018;
- posílení výdajů na výzkum, vývoj inovace o 1,2 mld. Kč na úroveň národních zdrojů 36 mld. Kč (vč. zahraničních zdrojů 0,8 % HDP)
- platba státu **do veřejného zdravotního pojištění** se meziročně zvyšuje o 3,5 mld. Kč na celkovou částku 73,3 mld. Kč
- posílení národní **dotace do zemědělství** na úroveň 3,8 mld. Kč
- zvýšení výdajů MO o 7,8 mld. Kč na 66,7 mld. Kč tj. 1,19 % HDP
- valorizace **příspěvku na výkon státní správy** v rámci finančních vztahů státního rozpočtu k rozpočtům obcí, krajů a k rozpočtu hl. m. Prahy ve výši 10 % s dopadem 1,1 mld. Kč
- **Kompenzace slev jízdného ve veřejné dopravě** pro seniory, děti, žáky a studenty s dopadem 5,7 mld. Kč
- Zvýšení národního výdajového **rámce Státního fondu dopravní infrastruktury** o 10,8 mld. Kč na celkovou výši 65,5 mld. Kč.
- **Snížení výdajů na platy nad 3% neobsazenost**, úspora ve výši 3,4 mld. Kč, netýká se regionálního školství
- **Zrušení funkčních míst nad 5% neobsazenost**

6. I tento rozpočet na **příjmové straně počítá s prvními pozitivními přínosy souvisejícími s programem boje proti daňovým únikům.** Jedná se jak o přínos již zavedeného kontrolního hlášení (nástroj boje proti únikům v oblasti DPH) tak i elektronické evidence tržeb (III. a IV. etapy) s jejich spuštěním rozpočet počítá.

7. Pokračující solidní růst reálné ekonomiky bude podpořen řadou opatření v oblasti spotřeby domácností. Vedle již výše uvedeného výrazného zvýšení důchodů zavedení slev na dopravu pro děti, studenty a seniory to bude především předpokládaný výrazný růst platů v rozpočtové sféře. Vzhledem k situaci na trhu práce se dá reálně očekávat, že se tento růst platů společně s dalším nárůstem minimální mzdy mohl stát impulsem pro výrazný nárůst mezd v podnikatelské sféře. (Rozpočet počítá pro příští rok s celkovým růstem objemu mezd a platů o 8,3 % při nárůstu zaměstnanosti o 0,2 % to znamená růst „národohospodářské“ průměrné mzdy pro rok 2019 o více než 8 %

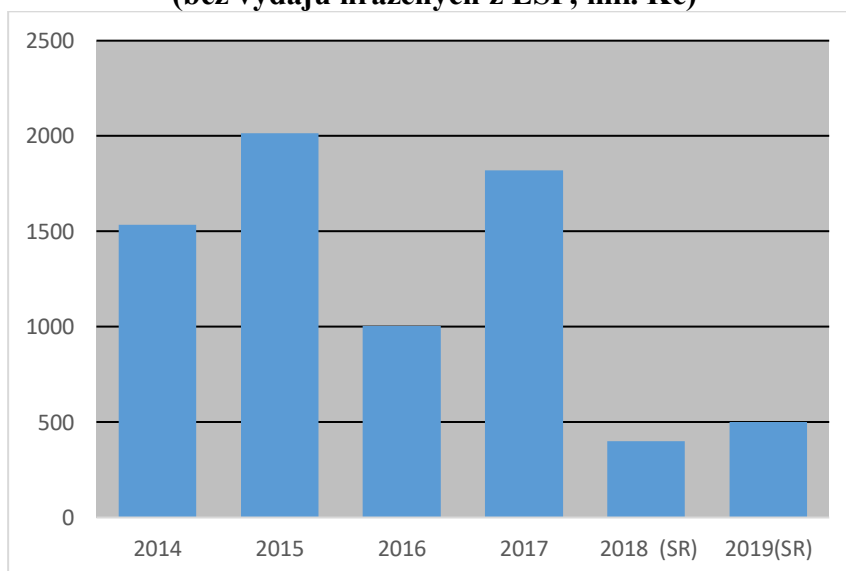
8. Vedle podpory soukromé spotřeby předpokládá rozpočet **i podporu ekonomického růstu prostřednictvím nárůstu v oblasti investic.** Pro rok 2019 se předpokládá nárůst celkových kapitálových výdajů o více než třetinu (35,6 %) s objemem 122,2 mld. Kč. K meziročnímu nárůstu dochází jak u výdajů krytých z rozpočtu EU a FM a to o 10,2 mld. Kč tak především u „českých“ kapitálových výdajů které se zvyšují o 21,9 mld. Kč. Jejich skutečná účinnost ve vztahu k růstu HDP bude především závislá na zvýšení úsilí vlády na maximálně možné využití rozpočtovaných prostředků a zabránění stále se opakujícímu zbytečnému nečerpání těchto prostředků z nejrůznějších – většinou administrativních důvodů.

9. Návrh státního rozpočtu pro rok 2019 v **oblasti výdajů na sociální transfery** předjímá nárůst některých sociálních výdajů v důsledku v letošním roce již schválených opatření na zvýšení některých sociálních dávek, zejména nemocenského při déletrvající nemoci, zavedení nových (např. otcovská poporodní péče, dlouhodobé ošetřovné), což je pozitivní.

10. **Návrh rozpočtu ani pro rok 2019 nezohledňuje valorizaci životního minima**, přestože s ohledem na vývoj spotřebitelských cen je vysoce akutní potřeba jeho částky po 7 letech opět navýšit. Pokud nebude opět zvýšeno životní minimum, **dojde k obdobné deformaci, jako tomu bylo v minulosti např. u minimální mzdy**, neboť životní minimum bylo naposledy zvýšeno od 1. ledna 2012. Životní minimum je v současné době podhodnoceno o cca 10 % oproti poslední valorizaci. Státní sociální podpora je mimochodem navrhována v úrovni, která je nižší, než kolik byl rozpočet na rok 2018 a to ve stejné výši až do roku 2021. To znamená, že vláda nepočítá po celou dobu s valorizací částek životního minima. Stávající pozitivní situace na trhu práce sice svádí ke snižování potřeby životního minima, při jakékoli změně ekonomické situace však bude navrácena jeho vysoká důležitost a nezbytnost, nicméně s ohledem na jeho dlouhodobé nezvyšování bude ochranná funkce životního minima (ochrana před sociálním vyloučením a propadem do chudoby) značně oslabena a zdeformována.

11. Návrh výdajů na **státní politiku zaměstnanosti obsažený v návrhu SR 2019 i delší výhled do roku 2021 předpokládá jejich stabilizaci na velmi nízké úrovni** v zásadě rozpočtované i pro rok 2018. Vychází se z předpokladu, že ekonomický vývoj, který je v současnosti relativně pozitivní a vykazuje v oblasti zaměstnanosti a trhu práce dobré výsledky v porovnání s dalšími členskými státy EU, bude pokračovat i v letech příštích. Existuje však řada neznámých, které mohou tuto optimistickou vizi nabourat. (viz. blíže část D. tohoto stanoviska).

**Výdaje státního rozpočtu na aktivní politiku zaměstnanosti v České republice
(bez výdajů hrazených z ESF, mil. Kč)**

Nutno připomenou stále nevyřešené nebo i očekávatelné problémy a disproporce na českém trhu práce, jež budou vyžadovat aktivní finanční podporu státu. Mezi ně patří především:

- nesoulad mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce z hlediska profesního a kvalifikačního i z hlediska nedostatečných podmínek pro mobilitu,

- stále nevyřešený problém nedostatku některých typů profesí nabízených na trhu práce a tedy aktivizace příslušných rekvalifikačních programů,
- vysoký podíl dlouhodobě nezaměstnaných bez nároku na podporu v nezaměstnanosti a obecně nízká úroveň podpor v nezaměstnanosti,
- setrvalý problém při zaměstnávání zejména starších osob a zdravotně postižených,
- možný zesilující faktor redukce zaměstnanosti v souvislosti s postupující digitalizací a automatizací některých odvětví
- problémy prekarizace na trhu práce (agenturní zaměstnávání, „švarcsystém“, různé typy omezených pracovních úvazků, práce na černo osob v exekučních řízeních)

V tomto kontextu je tedy velmi riskantní počítat ve střednědobém horizontu s nízkými hodnotami výdajů na podpory v nezaměstnanosti. Ještě méně přijatelná je pak tendence ke zmrazení výdajů na aktivní politiku zaměstnanosti, které jsou projektovány už v tomto roce na velmi nízké úrovni 500 mil. Kč a s touto absolutní částkou se počítá ve střednědobém výhledu i pro roky 2020 a 2021. Takto dramatická redukce výdajů na APZ, která nastala v letošním roce a má pokračovat až do roku 2021 zásadním způsobem destruuje infrastrukturu aktivní politiky zaměstnanosti. Ta se pak – při opětovném nárůstu nezaměstnanosti – bude muset za pomoci výrazně vyšších nákladů opět budovat.

B. Souhrnné stanovisko

1. ČMKOS považuje za velmi pozitivní, že vláda pokračuje v dobré praxi předchozích let, **a informuje poměrně podrobně sociální partnery o vývoji rozpočtových prací ještě před předložením finální verze rozpočtu tripartitě.** Podle názoru ČMKOS se jedná o velmi dobrou praxi zahájenou již při nástupu předchozí vládní koalice do vlády a je třeba v ní pokračovat. Prostřednictvím tohoto postupu totiž vláda poskytuje sociálním partnerům exkluzivní informace, které jim výrazně pomáhají pochopit logiku a směr rozpočtových prací, včas na ně reagovat a předcházet tak zbytečným kontroverzím při závěrečné fázi projednávání návrhu státního rozpočtu ve vládě, resp. v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky.

2. ČMKOS považuje za nezbytné znovu zopakovat, že **podporuje a bude podporovat i v budoucnu všechny kroky vlády, které budou směřovány proti daňovým únikům, korupci práci na černo, spekulacím a dalším formám rozkrádání majetku státu a veřejného sektoru.** V této souvislosti považuje ČMKOS pro nejbližší období za prioritu dokončit projekt EET (III. a IV. Etapu)

3. **ČMKOS oceňuje současnou koalici za to, že se jednoznačně snaží naplňovat sliby občanům, formulovaným ve svém programovém prohlášení. Všechny výše uvedené kroky koalice jsou v naprostém souladu s dlouhodobým programovým směřováním ČMKOS. Zvláště pozitivně hodnotíme přístup vlády k otázce zvyšování důchodů, zvýšení platů ve veřejném sektoru, slev jízdného ve veřejné dopravě pro seniory, děti, žáky a studenty i navýšení plateb za státní pojištění. ČMKOS proto návrh státního rozpočtu pro rok 2019 v prosazování těchto priorit podporuje.**

4. **ČMKOS považuje za nutné ocenit velmi korektní postup všech zúčastněných při vyjednávání platů ve veřejném sektoru pro rok 2019. ČMKOS oceňuje, že přes složité a v některých fázích i vypjaté vztahy mezi odbory a vládní stranou se podařilo v oblasti růstu platů pro rok 2019 sjednat velmi slušný kompromis a přispět tak k celkovému zklidnění situace v tomto sektoru a k zachování sociálního smíru.**

5. ČMKOS chce věřit, že k podobnému kompromisu dojde i u platů ve zdravotnictví. Je to v zájmu zachování sociálního smíru a kvalitní péče o pacienty.

6. ČMKOS očekává, že se výrazně prorůstává politika vlády vyjádřená mimo jiné ve státním rozpočtu na rok 2019, nárůst platů ve veřejném sektoru a očekávaný nárůst minimální mzdy se stanou pro příští rok výrazným impulsem pro nárůst mezd v podnikatelské sféře.

7. ČMKOS upozorňuje na výrazná rizika spojená s extrémním poklesem výdajů na aktivní politiku zaměstnanosti a doporučuje vládě znovu zvážit navýšení finančních prostředků v této oblasti

8. ČMKOS považuje dlouhodobou (7 let) stagnaci životního minima za naprosto neúnosnou a požaduje zajistit od 1. ledna 2019 valorizaci životního a existenčního minima tak, aby alespoň byla zachována jeho reálná hodnota od poslední úpravy (tj. od počátku roku 2012)

C. Stanoviska odborových svazů k návrhu SR na rok 2019

Odborový svaz zdravotnictví a sociální péče ČR

Odborový svaz zdravotnictví a sociální péče konstatujeme, že není spokojen s vyjednáváním platových náležitostí ve zdravotnictví a porušováním slibů. Znovu upozorňujeme, že vleklá personální krize, která způsobuje další přetěžování zaměstnanců a ve svých důsledcích zhoršuje kvalitu poskytované zdravotní péče, není adekvátně řešená. Je s podivem, že za této kritické situace stále není dohodnuto, jaký bude růst platů pro zaměstnance ve zdravotnictví. Připomínáme, že Odborový svaz zdravotnictví a sociální péče České republiky požaduje navýšení platových tarifů o 10 % všem zaměstnancům ve zdravotnictví.

Ke kapitole 335 Ministerstvo zdravotnictví

Oceňujeme navýšení rozpočtu v kapitole 335 Ministerstvo zdravotnictví oproti roku 2018 zhruba o 140 milionů korun, ale toto navýšení považujeme za nedostatečné. Ministerstvo zdravotnictví má, jako gestor, mnoho úkolů, které musí zabezpečit a nízké objemy financí jsou zásadní překážkou pro jeho kvalitní fungování. **Konkrétně požadujeme zvýšit objem financí pro hygienickou službu a zdravotní ústavy, tak aby byla posílena jejich preventivní úloha a byly zabezpečeny finanční prostředky nejen na 5 % růst platů, ale také finanční prostředky, které zařízení neobdržela na nárůst platů v letošním roce.**

V souvislosti s klesající kvalitou poskytované zdravotní péče, která vzniká v důsledku vleklé personální krize, kdy v nemocnicích chybí zaměstnanci všech profesí, znovu navrhuje, úpravou zákona, zvýšit vyměřovací základ pojistného na veřejné zdravotní pojištění za osoby, za které je plátcem stát. **Konkrétně pro rok 2019 požadujeme zvýšení vyměřovacího základu o 200 Kč oproti stávajícímu stavu, tedy ze současných 969 Kč na 1 169 Kč.** Navýšení vyměřovacího základu bude mj. posunem v postupném vyrovnávání plateb

s osobami bez zdanitelných příjmů a také prvním krokem k naplnění deklarovaného záměru přiblížit objem financí ve zdravotnictví k evropskému průměru výdajů na úrovni 9 % HDP. Jsme si vědomi zákonné překážky, kdy je v zákoně o veřejném zdravotním pojištění vyměřovací základ pro rok 2019 již stanoven. Nicméně v případě politické vůle lze iniciovat rychlou novelu zákona, kterou v tomto smyslu podporujeme.

Ke kapitole 313 Ministerstvo práce a sociálních věcí

I přes navýšení výdajů na transfery podle zákona č. 108/2006 Sb. O sociálních službách **požadujeme posílit kapitolu 313 – Ministerstvo práce a sociálních věcí ve specifickém ukazateli Neinvestiční nedávkové transfery o další 3 miliardy korun.**

Dle propočtů Odborového svazu zdravotnictví a sociální péče ČR je potřeba na navýšení tarifních platů o 5 % minimálně 1,5 mld. Další požadované finanční prostředky ve výši 1,5 mld. navrhujeme alokovat na vytvoření zvláštního příplatku pro pracovníky v přímé péči a to obdobným způsobem, jako ve zdravotnictví. V současné době enormního nedostatku pracovníků v sociálních službách bude mít navrhované opatření jasný a významný stabilizační efekt pro zaměstnance, v jehož důsledku dojde ke snížení potřeby přijímat zahraniční pracovníky. Jako další důležitý aspekt tohoto zvýšení považujeme zastavení rozevírání pomyslných nůžek ve srovnání průměrných mezd ve zdravotnictví a sociálních službách. Připomínáme, že rozdíl průměrné mzdy v ČR a v sociálních službách činí k dnešku propastných 5 600 Kč na úkor pracovníků v sociálních službách. Zvýšení financí o 3 mld. ve specifickém ukazateli Neinvestiční nedávkové transfery umožní naplňovat programové prohlášení vlády, že dojde k dalšímu rozvoji sociálních služeb a že se zaměstnanci v sociálních službách přiblíží k platovému ohodnocení zaměstnanců ve zdravotnictví.

Českomoravský odborový svaz pracovníků školství

ČMOS PŠ požaduje, aby do střednědobého výhledu zpracovávaného s návrhem SR na rok 2019 byly důsledně promítnuty záměry vlády deklarované ve vládním programovém prohlášení, pokud jde o zvyšování platů v regionálním školství. Podle ustanovení § 4 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla) se zároveň s návrhem státního rozpočtu zpracovává střednědobý výhled, který obsahuje očekávané příjmy a výdaje SR a SF na jednotlivá léta, na která je ustavován (to je nejméně na období 2 následujících let). Vláda projedná návrh střednědobého výhledu současně s návrhem státního rozpočtu a po schválení výhled předkládá samostatně na vědomí Poslanecké sněmovně současně s návrhem zákona o SR. Střednědobý výhled je pak východiskem pro SR (§ 5 zákona).

Vysokoškolský odborový svaz

Meziroční navýšení rozpočtu VŠ pro r. 2019 je ve výši 1,8 mld. Kč, což po odečtení 0,5 mld. na lékařské fakulty a 0,5 mld. na posílení investic zbývá pro posílení rozpočtu VŠ pouze 0,8 mld. Kč. Jak jsme již na několika jednáních společně s reprezentacemi vysokých škol upozorňovali, je pro navýšení tarifů všech zaměstnanců vysokých škol v porovnání s r. 2018 třeba 1,2 mld. Kč. Z toho vyplývá, že chybí 0,4 mld. Kč. Tato připomínka není zásadní.

Oproti slibům zástupců vlády se navýšení neobjevuje ve střednědobém výhledu na roky 2020 a 2021. Ve střednědobém výhledu nespátřujeme žádné navýšení, to bude mít zásadní dopad na kvalitu Vysokého školství. Dále je nutné poukázat na to, že navržené nedostatečné navýšení v r. 2019 kombinované se stagnací v letech 2020 a 2021 způsobí, že mzdy především odborných asistentů nebudou schopné konkurence vůči platům v ostatních odvětvích, které porostou nahoru. Proto trváme na tom, aby se meziroční navýšení objevilo ve střednědobém výhledu.

Unie orchestrálních hudebníků ČR

Unie orchestrálních hudebníků ČR požaduje dorovnání kapitoly rozpočtu Ministerstva kultury ČR dle předchozí uváděné aproximační strategie, respektive **minimální navýšení rozpočtu kapitoly rozpočtu Ministerstva kultury ČR o celkovou částku 2,210 mld. Kč.**

Dále v rámci rozpočtu Ministerstva kultury ČR požadujeme **navýšení prostředků do Programu státní podpory profesionálních divadel, symfonických orchestrů a pěveckých sborů na minimální celkovou částku 500 mil. Kč.**

Odborový svaz zaměstnanců poštovních, telekomunikačních a novinových služeb

Odborový svaz zaměstnanců poštovních, telekomunikačních a novinových služeb požaduje v kapitole **328 Český telekomunikační úřad** navýšení výdajů na čisté náklady představující nespravedlivou finanční zátěž držitelů poštovní licence z uvedených 750 000 000 Kč na 1 500 000 000 Kč.

Česká pošta, s. p. jako držitel poštovní licence, nemá od státu dostatečně kompenzovanou nespravedlivou finanční zátěž za poskytování základních poštovních služeb. Navrhovaná částka 750 000 000 není ani polovina částky nespravedlivé finanční zátěže. Po zvýšení počtu povinně provozovaných poštovních poboček činí nespravedlivá finanční zátěž 2,1 miliardy Kč a dle zákona o poštovních službách stát z této částky hradí pouze 500 milionů Kč. Vyčíslené čisté náklady jsou podrobeny kontrole ze strany Českého telekomunikačního úřadu a jím schválené hodnoty převyšují zákonem daný limit (např. v roce 2016 Česká pošta předložila ČTÚ čisté náklady na zajištění základních poštovních služeb ve výši 2,094 miliardy Kč, po korekci ČTÚ byly uznány ve výši 1,268 miliardy Kč a stát uhradí dle zákona v roce 2016 pouze 0,6 miliardy Kč, od roku 2017 je to pouze 0,5 miliardy Kč).

Je nezbytná změna zákona o poštovních službách v této části, aby stát spravedlivě hradil náklad veřejné služby obdobně jako u vlakové a autobusové dopravy.

Od liberalizace trhu poštovních služeb v roce 2013 Česká pošta, s. p. musela za posledních pět let vynaložit na zajištění základních poštovních služeb z vlastních zdrojů 7 miliard Kč. To významně ovlivnilo finanční situaci podniku a nejvíce nutné úspory dopadají na zaměstnance především v mzdové oblasti. Mzdy 30 000 zaměstnanců jsou hluboko pod průměrnou mzdou v národním hospodářství, zaměstnanci od podniku odcházejí, a tak je ohroženo kvalitní fungování státního podniku Česká pošta, které je založeno především na lidské práci.

D. Očekávaný vývoj ekonomiky v roce 2019

Vývoj ekonomiky v roce 2019 bude probíhat ve velmi složitých podmínkách. Ty budou dány nejen skutečností, že uplynulo deset let od jedné z největších krizí po druhé světové válce a tedy mezinárodní ekonomika se nevyhnutelně blíží do období, kdy může dojít k určité poruše ekonomického cyklu.

Právě vývoj v mezinárodní ekonomice může mít pro vývoj české ekonomiky významné důsledky. Existují velmi zřetelné pokusy vyvolat obchodní válku mezi hlavními hráči ve světové ekonomice – mezi ekonomikou USA, evropskou ekonomikou a také čínskou ekonomikou. Eskalace tohoto napětí je sotva srovnatelná s tím, co se ve světové ekonomice odehrávalo v posledních 30 - 40 letech. Není proto analogie ani pro způsob, jak toto napětí snížit resp. jak se vrátit do období před začátkem obchodní války.

Pokud by se naplnil takový „černý“ scénář skutečně rozvinuté obchodní války – zvyšování cel, embargo na obchod s širokou škálou produktů a nevyhnutelně též blokáda finančních operací, která může vyústit až do pokusů vytěsnit dosavadní hlavní měny ze zúčtovacích operací v mezinárodním obchodě a ve snahu nahradit je jinými systémy, pak jsou důsledky sotva představitelné. A to zejména pokud by tento vývoj pokračoval spíše ve směru další eskalace, kdy zúčastněné strany budou reagovat na kroky protistrany dalšími odvetnými opatřeními, a tedy došlo by k roztáčení spirály konfrontace, nikoli k postupnému zmírnění napětí.

Předvídatelnost vývoje v mezinárodním obchodě se proto pro nejbližší období podstatně snižuje a roste významně míra nejistot. Také proto, že důsledky těchto kroků si lze v některých případech jen těžko představit, protože celý tento proces sankcí je teprve na počátku. Zatím je to stále jen tak, že na některé kroky jedné strany jsou podnikány odvetné kroky druhé strany atd. Přitom hovořit o konkrétních dopadech do ekonomik jednotlivých zemí v současnosti ani nelze, neboť ty se v plné míře projeví až s časovým odstupem jednoho či dvou let. A o to složitější pak bude návrat do stavu před jejich začátkem, k „normálu“.

Takový turbulentní vývoj má samozřejmě dopady i na českou ekonomiku, která je významně zapojena do mezinárodního obchodu jako velký dodavatel komponent a kompletací pro finální vývozce. Dopad tohoto vývoje na české firmy je proto hlavně zprostředkovaný a nepřímý, nicméně může být právě proto i větší než kdyby šlo o přímý dopad.

Česká ekonomika má za sebou velmi úspěšné období. Za poslední čtyři roky 2013–2017 se hrubý domácí produkt zvýšil o více než 15 %, což ostře kontrastuje s vývojem v předchozím období. V letech 2008–2013 totiž hrubý domácí produkt – v důsledku ekonomické krize, a také zjevně nesprávné či neúčinné hospodářské politiky v letech 2011 - 2012, stagnoval a tak v roce 2013 byl pouze 97,8 % úrovně roku 2008.

Uplynulé roky – stejně jako vývoj v letošním roce – patří k nejlepším z hlediska dynamiky hospodářského růstu a také z hlediska růstu životní úrovně – růstu mezd a poklesu nezaměstnanosti. Dosažená úroveň nezaměstnanosti kolem 3 % znamená, že bylo dosaženo plné zaměstnanosti, kdy současná míra nezaměstnanosti je v podstatě tvořena těmi, kteří mají velmi omezený zájem pracovat a, jak ukazují některé průzkumy, také těmi, kteří z nejrůznějších důvodů nemají stálé zaměstnání a pracují „načerno“ (především jde o lidi v exekuci).

Ekonomický růst je podmíněn růstem obou základních složek jeho užití. Investice se v uvedeném období zvýšily o více než 21 %, přitom největšího vzestupu dosahovaly investice do bydlení a také do dopravních prostředků, naproti tomu investice do strojů a zařízení se zvyšovaly pomaleji. Vzhledem k tomu, že ekonomika v posledních letech pocítuje nedostatek pracovních sil, bylo by žádoucí, aby tempo růstu investic právě do strojního zařízení bylo rychlejší a mohlo tak umožnit rychlejší náhradu pracovních sil ve výrobním procesu.

Zásadním pro růst hrubého domácího produktu pak byl trvalý vzestup soukromé spotřeby, která v podstatě kopírovala jeho dynamiku, neboť v uvedeném období vzrostla o 12 %. Růst spotřeby byl umožněn změnou hospodářské politiky vlády, která opustila předchozí restriktivní politiku pravicových vlád a při podstatném zlepšení příjmů státního rozpočtu stimulovala růst mezd a platů a také starobních důchodů. Přitom se podařilo dosáhnout i přebytku státního rozpočtu a později i celé soustavy veřejných rozpočtů.

Důležitým faktorem stimulujícím růst spotřeby obyvatelstva, zejména pak růst investic do bydlení byl výrazný vzestup úvěrů obyvatelstva. V uvedených letech se objem úvěrů obyvatelstva zvýšil o 27 % a dosáhl 1535 mld. Kč, přitom objem hypotéčních úvěrů vzrostl ještě rychleji - o 32 % až na 1152 mld. Kč. Byl to právě tento vzestup hypotéčních úvěrů, který pak vedl k rychlejšímu růstu investic do bydlení.

V dalším období pak bude česká ekonomika ovlivňována i řadou vnitřních faktorů. Zde je nutno připomenout především vývoj kurzu české koruny. Oproti dosavadním představám o relativně rychlém návratu koruny na trajektorii zpevnování jejího kurzu vůči euru, nastává zatím spíše stagnace kurzu a do určité míry i jeho znehodnocení. Lze očekávat, že i přes dočasné zeslabení kurzu koruny, které je dáno i vývojem dalších měn považovaných za „emerging markets“, tedy za měny neukotvené a tedy i vhodné ke spekulacím, by se měla prosadit tendence ke zpevnění kurzu. To povede ke zmírnění stimulu k růstu cen, k oslabení inflace a v souhrnu také k nižšímu inkasu exportérů atd.

Zpevnění kurzu, které v příštím roce lze považovat za nevyhnutelné (a lze diskutovat jen o jeho velikosti tj. zda a jak výrazně se koruna dostane pod úroveň 25CZK/EUR), pak bude mít dopad na dynamiku příjmů jak firem, tak i státního rozpočtu a může vést k jeho většímu deficitu. To by pak mohlo vyvolat i nutnost korekce rozpočtových výdajů.

Přitom na vývoj inflace bude zjevně působit i politika centrální banky, která zvyšováním základních sazeb usiluje o stlačení inflace pod stanovenou mez 2 %. Rostoucí úrokové sazby bezpochyby budou ovlivňovat i vývoj hypotéčních úvěrů (vedle již uplatňovaných regulací ze strany centrální banky) a tedy i rozvoj bytové výstavby. Určité ochlazení tohoto trhu bude jeho důsledkem. A stejně tak se zhorší dostupnost úvěrů pro firmy, především malé.

Naproti tomu na udržení vyššího tempa růstu bude především působit vývoj příjmů obyvatelstva. V příštím roce budou výrazně zvýšeny starobní důchody – udává se, že v průměru o 900 Kč tj. kolem 8 % ve vztahu k průměrnému důchodu. Stejně tak bylo vládou schváleno výraznější zvýšení platů v rozpočtové sféře. V souhrnu to povede – při potlačení inflace - k většímu tlaku na růst soukromé spotřeby a tedy k pokračování dosavadního trendu jejího relativně rychlého růstu.

Je však nutné také věnovat více pozornosti vývoji výrobních odvětví, který nemusí být pokračováním minulých let a bude se odehrávat ve složitějších podmínkách než dosud. Jak už bylo uvedeno, případné zavedení dovozních cel a další kroky narušující světový obchod se mohou projevit v možnostech růstu především zpracovatelského průmyslu. V další části

průmyslu, zejména tam, kam se promítají rostoucí ceny surovin, již dochází ke zhoršení odbytové resp. finanční situace a je nebezpečí, že tento trend bude pokračovat.

Obdobně se zhoršuje situace v energetických odvětvích, kde se projevuje růst cen energií a také vstupních surovin a následně se vývoj cen energií přenáší do zpracovatelského průmyslu. Nepříznivá situace se může dále projevit i v zemědělství, která se bude potýkat s následky dlouhodobého sucha letošního roku.

Proto základní výrobní odvětví mohou v příštím roce zaznamenat nižší tempo růstu, než tomu bude v letošním roce. Takový vývoj signalizují i data za druhé čtvrtletí letošního roku, kdy hrubý domácí produkt – meziročně 2,7 % - se pohybuje zhruba 1 bod pod úroveň minulého roku a zpomaluje se růst investic. Pro letošní rok lze pak očekávat růst HDP kolem 3 %.

Pro příští rok se v příznivých podmínkách může růst ekonomiky pohybovat kolem 3 % v příznivých podmínkách, a tedy může ještě pokračovat setrvačný růst z předchozího roku. Nicméně přibude rizikových faktorů, které mohou růstovou dynamiku potlačit. Nominálně lze pak růst HDP odhadnout kolem 5 %.